

PSSI PERSPECTIVES — 25

ČESKÉ PREZIDENTSKÉ VOLBY V ONLINE PROSTORU: LISTOPAD 2022

Natália Tkáčová, Kristína Šefčíková, Prague Security Studies Institute (PSSI)

Prosinec 2022

ČESKÉ PREZIDENTSKÉ VOLBY V ONLINE PROSTORU: LISTOPAD 2022

Natália Tkáčová, Kristína Šefčíková, Prague Security Studies Institute (PSSI)
Prosinec 2022

Prague Security Studies Institute (PSSI) v rámci projektu „České volby v éře dezinformací: Prezidentské volby 2023“ monitoruje veřejnou online debatu o prezidentských volbách a jednotlivých kandidátech. Tato měsíční zpráva se věnuje monitoringu z listopadu 2022, který zahrnoval 100 příspěvků s největším počtem interakcí¹ na Facebooku ze strany prezidentských kandidátů, politických stran a jejich lídrů. Doplnuje jej analýza online debaty o kandidátech na webech známých šířením dezinformací² a z mainstreamových médií³, zaměřena na pronikání manipulativních narativů z okrajových platforem do politického mainstreamu.

CELKOVÝ PŘEHLED

Z celkového počtu 427 textů zmiňujících prezidentské kandidáty se přímo předvolební kampani věnovalo 293 z nich, přičemž téma voleb dominovalo ve všech čtyřech sledovaných kategoriích. Výraznou většinu obsahu o volbách však tvořily weby známé šířením dezinformací. Počet textů zmiňujících předvolební kampaň oproti předchozímu měsíci stoupl, což může být dáno jak blížícím se termínem voleb tak i tím, že ke konci měsíce již Ministerstvo vnitra definitivně potvrdilo devět z jednadvaceti kandidátů⁴, kteří splnili všechny podmínky kandidatury.

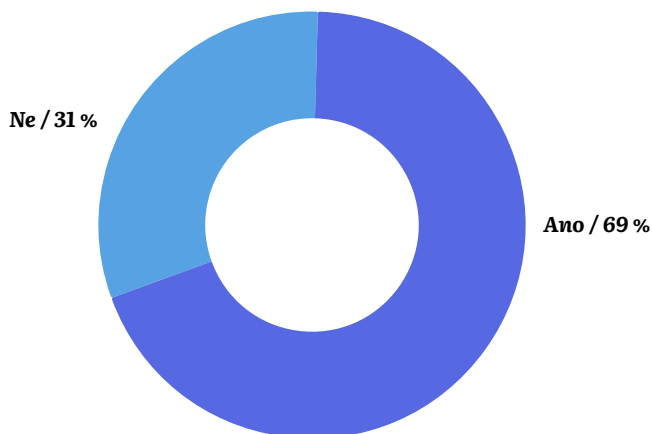
1 Interakcemi se v tomto případě rozumí reakce, komentáře, sdílení.

2 Sledovali jsme celkem jedenáct webů: Parlamentní listy, CZ24 News, AC24, Protiproud, Aeronet, Tadesco, Pravý prostor, D-Fens, Zvědavce, Otevři svou mysl a Sputnik News. Tyto weby byly vybrány na základě jejich návštěvnosti a podílu problematického obsahu, na kterém v expertní komunitě panuje všeobecná a dlouhodobá shoda (viz například seznam [konspiratori.sk](https://www.konspiratori.sk) anebo [zpráva](#) think-tanku Evropské hodnoty).

3 Pomocí nástroje Pulsar bylo vybráno 100 článků ze zpravodajských webů s nejvyšší viditelností.

4 V době psaní publikace: Andrej Babiš, Jaroslav Bašta, Pavel Fischer, Marek Hilšer, Danuše Nerudová, Petr Pavel, Denisa Rohanová, Josef Středula a Tomáš Zima.

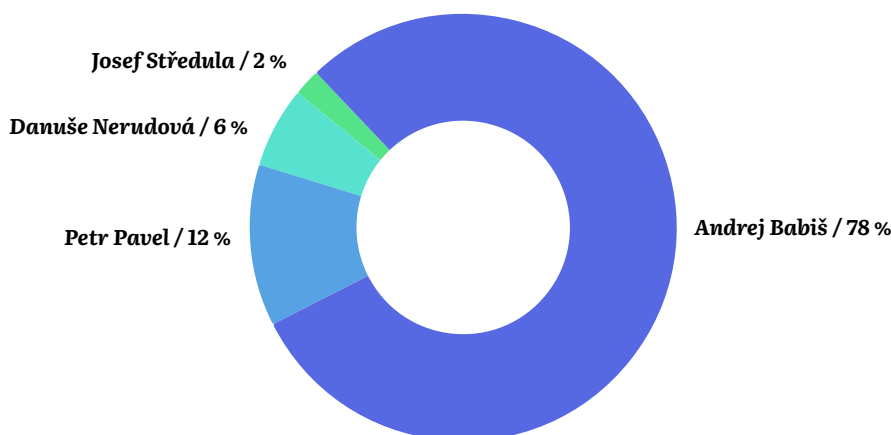
Téma prezidentských voleb

KOMUNIKACE KANDIDÁTŮ NA FACEBOOKU

Nejpopulárnější facebookové příspěvky kandidátů byly otevřeně rámovány jako předvolební kampaň v 55 % případů. Autorem výrazné většiny z nich byl Andrej Babiš, jehož příspěvky tvořily až 78 % příspěvků s největším počtem interakcí. Většinu příspěvků věnoval cestám po republice v rámci své kampaně a sdílení videí svých podporovatelů, přičemž svou komunikaci budoval i na tématu energetické krize: po výjezdech zhodnotil, že lidi „štve samozřejmě ČEZ a může za to samozřejmě vláda.“ Spolu s prohlášeními, co by dělal jako prezident, tvořily příspěvky tohoto typu výraznou většinu jeho textů. Ačkoli se pravděpodobně kvůli svému tvrzení, že bude vést pozitivní kampaň a „nekandiduje proti nikomu“, už více nevyjadřoval k ostatním kandidátům oproti předchozímu měsíci, současná vláda se kritice z jeho strany nevyhnula. V některých příspěvcích kritiku spojil přímo s předvolební kampaní, v jiných zase procentuálně vyjádřil finanční problémy českých obyvatel, za čímž lze vidět nepřímé obviňování vlády. Na rozdíl od předchozího měsíce už mezi kandidáty téměř vůbec nerezonovalo téma jejich minulosti, a výrazně také klesly i protivládni příspěvky rámované jako obviňování za současnou krizi.

Nejaktivnější kandidáti na Facebooku na základě interakcí

Daleko za Andrejem Babišem byly nejpoblárnějšími příspěvky v počtu interakcí ty od kandidáta Petra Pavla. Ten často v rámci svého [motta](#) „Vraťme Česku řád a klid“ zdůrazňoval důležitost zkušeného kandidáta, který v době krize a války „nebude zmatkovat a bude vést zemi s chladnou hlavou, rychle a klidně komunikovat a udá jasný směr.“ Téma současné krize a zvýrazňování zkušeného lídra v jeho příspěvcích výrazně dominovaly. Toto téma využil i ve své [výzvě](#) Andreji Babišovi, v níž reagoval na jeho nový kampanový slogan „krizový manažer“, přičemž zkritizoval jeho způsob řešení covidové krize. Babiš však tuto výzvu [odmítl](#) s odůvodněním, že v rámci své předvolební kampaně cestuje za lidmi. Ostatní kandidáti nebyli na svých Facebookových profilech příliš aktivní. Třetí favorizovaná kandidátka podle [průzkumů](#), Danuše Nerudová, pouze [zdůrazňovala](#) své odhodlání a připravenost být první českou prezidentkou.

KOMUNIKACE POLITICKÝCH STRAN A JEJICH LÍDRŮ

Sentimenty týkající se Andreje Babiše dominovaly i v neinteraktivnějších příspěvcích politických subjektů (stran a jejich lídrů), které tohoto kandidáta zmiňovaly až v 53 % případů. Téměř polovinu z nich tvořila podpora hnutí ANO a jejich členů nebo přímá citace příspěvků od Babiše. Druhá polovina příspěvků se až ve 28 % případů o tomto kandidátovi vyjadřovala negativně, přičemž kritika pocházela zejména ze strany vládnoucí pětikoalice, [podle](#) které je „Andrej Babiš lhář.“ Nespecifikuje přesně, v čem Andrej Babiš klame, ale například ODS na svém Facebooku propaguje tzv. [stránku lží Andreje Babiše](#), která nabízí „seznam velmi dobře doložitelných lží Andreje Babiše.“ Koalice [reagovala](#) také na Babiše jako „krizového manažera“ se slovy, že „každé jeho řešení by způsobilo krizi a ekonomické problémy.“ Andrej Babiš byl zároveň [obviněn](#), že napomáhá ruským a čínským zájmům v České republice.

Dalším častěji zmiňovaným kandidátem, avšak daleko za Andrejem Babišem, byl kandidát SPD Jaroslav Bašta s 29 % zmínek, které byly téměř čistě pozitivní díky aktivitě lídra SPD Tomia Okamury. Ze sledovaných subjektů měl právě Okamura největší celkový dosah, jeho příspěvky obsadily 14 míst v top 20 neinteraktivnějších příspěvků. Baštu [vyzdvihoval](#) zejména jako jediného „vlasteneckého a konzervativního kandidáta“, přičemž nadále [zdůrazňoval](#) jeho disidentskou minulost a [kontrast](#) s kandidáty podporovanými „nekompetentní“ vládní pětikoalicí. Podporu Baštovi vyjádřila i pravicová strana Trikolora, podle které pouze tento kandidát splňuje jejich tři [podmínky](#) ideálního prezidenta.

WEBY ZNÁMÉ ŠÍŘENÍM DEZINFORMACÍ

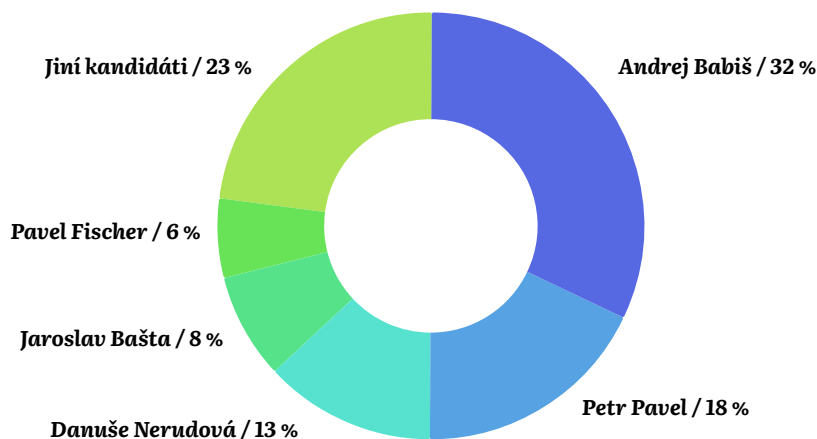
Na webech známých šířením dezinformací byli prezidenští kandidáti zmíněni až ve 127 článcích, přičemž až 85 % textů je zmiňovalo přímo v kontextu voleb. Jednoznačně nejaktivnějším webem byly Parlamentní listy, na kterých bylo zveřejněno 76 % článků. Nejvíce článků bylo věnováno Andreji Babišovi (32 %), přičemž v polovině z těchto článků daly prostor jeho názorům, nejčastěji [kritice](#) vlády. Ve druhé polovině článků byl Andrej Babiš zmiňován negativně, přičemž se opakovaly narativy o něm jako o [lháři](#), „kterému jde fakticky jen o dvě věci: o to, aby nesesedl v base a aby se jeho Agrofert měl co nejlíp.“ Některé weby známé šířením dezinformací jej v souvislosti s kauzou Čapí hnízdo záměrně slovensky [přezdívaly](#) „Velký Bocian“, čímž pravděpodobně chtějí poukázat na jeho slovenský původ.

Nejaktivnější weby známé šířením dezinformací

Druhým nejčastěji zmiňovaným kandidátem byl opětovně Petr Pavel (18%), následovaný Danuší Nerudovou (13%). V případě Petra Pavla rezonovalo jeho údajné propojení na USA, a to kvůli silné podpoře od Petra Koláře, který je **podle** anonymního stratéga zaměstnán v americké právní a lobbistické firmě Squire Patton Boggs. Za „tajemného strýce z USA“ ho **označila** také nacionalisticky a euroskepticky vystupující moderátorka a bývalá politička Jana Bobošíková, která odstoupila od vlastní prezidentské kandidatury. Bobošíková kritizovala i Danuši Nerudovou za údajné **podvody** na Mendelově univerzitě, na které je prezidentská kandidátka rektorkou.

Nejčastěji zmiňovaní kandidáti

Na webech známých šířením dezinformací rezonovalo také téma finálního seznamu kandidátů podle Ministerstva vnitra. Ty **zpochybňují** odmítnutí některých alternativních kandidátů⁵ kvůli chybovosti v podpisech a připuštění k volbám pouze „Kandidátů národní fronty“, mezi které řadí „vše to prohnilé a páchnoucí na naší politické scéně“, a to včetně Andreje Babiše, Danuše Nerudové a Petra Pavla. Zajímavé je, že Pravý prostor, který se prezentuje jako pravicová platforma, do této skupiny řadí i kandidáta SPD Jaroslava Baštu. Lze předpokládat, že tímto odkazují na **Národní frontu** z roku 1954, která byla de facto

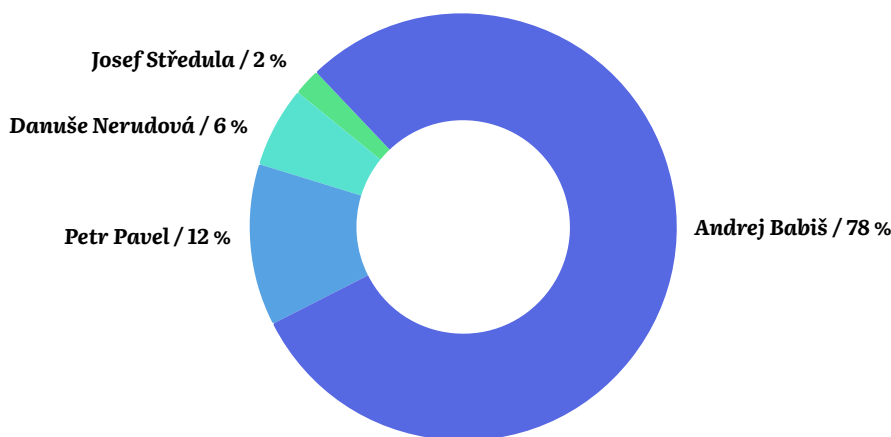
5 Web Pravý prostor mezi alternativní kandidáty řadí například Karla Janečka, Tomáše Březinu a Karla Diviše

nástrojem totalitní moci KSČ. Tento údajný podvod je spojován s kritikou přímé volby prezidenta, která je „stále větší šaškárnou, které se už bohužel nikdy nezbavíme.“

MAINSTREAMOVÁ MÉDIA

Mainstreamová média přímo o předvolební kampani psala častěji než v předchozím měsíci, a to až v 70 % svých článků. Nejčastěji zmiňovaným kandidátem byl opět Andrej Babiš (62 %), nejvíce v negativních a neutrálních sentimentech. Neutrálně o něm média psala zejména v souvislosti s jeho kampaní, popřípadě s jeho rozhodnutím nezúčastnit se žádné debaty se svými protikandidáty. Kritika Babiše pocházela opětovně zejména ze strany pětikoalice, a to kvůli jeho účasti u soudu v kauze Čapí hnízdo. V témže kontextu byl naopak obhajován členy hnutí ANO. Do médií pronikl také článek, ve kterém experti tvrdí, že Babiš „polarizuje českou společnost, a to víc než nynější prezident“. Dalšími dvěma nejvíce zmiňovanými kandidáty, avšak daleko za Babišem, byli Petr Pavel (14 %) a Danuše Nerudová (11 %), o kterých se psalo převážně neutrálně, popřípadě byla citována jejich vyjádření. Petr Pavel kritizoval Babiše za jeho neúčast v debatách a také vládu za pomalá protikrizová opatření, zatímco vláda, především pak premiér Petr Fiala, vyjádřil Pavlovi podporu. I když minulost kandidátů již v předvolební kampani obecně nerezenovala tak výrazně jako v předchozím měsíci, kandidátka Danuše Nerudová zahájila další fázi kampaně, ve které zdůrazňuje, že „když její protikandidáti budou muset řešit minulost, ona se hodlá zaměřit na budoucnost.“ Přestože se obecně mainstreamová média předvolební kampani věnovala více než v předchozím měsíci, weby známé šířením dezinformací stále toto téma rozebíraly ve větším počtu článků.

Nejaktivnější kandidáti na Facebooku na základě interakcí

ZHODNOCENÍ A VÝHLEDY DO BUDOUCNA

Přestože se minulost kandidátů původně rýsovala jako velké téma těchto voleb, v listopadové online debatě nefigurovalo nijak výrazně s výjimkou komunikace Danuše Nerudové. O ní se spolu s Andrejem Babišem a Petrem Pavlem píše ve třech ze čtyř sledovaných kategoriích nejvíce, přičemž tyto dva kandidáti zahájili spíše pozitivně laděnou kampaň ve světle vyzdvihování svých vlastností pro místo prezidenta místo vzájemného očerňování. Do popředí se dostává téma současné energetické krize, ať už jako rozebírání jejího řešení v případě Pavla, nebo jako nástroj kritiky vlády v případě Babiše. Celkově během sledovaného období největší pozornost poutal právě Andrej Babiš, který zahájil poměrně rozsáhlou aktivní kampaň. Ve srovnání s předchozím měsícem více pozornosti přitáhla Danuše Nerudová, zatímco o Petru Pavlovi se psalo o něco méně. Ostatní kandidáti zatím stále zůstávají v pozadí. V následujícím měsíci lze očekávat větší

konsolidaci předvolební debaty, jelikož koncem listopadu bylo oznámených 9 kandidátů, které Ministerstvo vnitra oficiálně připustilo k volbám.

Pro podrobnější ověřené informace o prezidentských volbách a kandidátech sledujte naše fact-checkující partnery [Demagog.cz](https://demagog.cz) a [HlídacíPes.org](https://hlidaciPes.org).

Text vznikl ve spolupráci s European Media Information Fund (EMIF) a jejich partnery Calouste Gulbenkian Foundation a European University Institute. Výhradní odpovědnost za jakýkoliv obsah podporovaný EMIF náleží autorce a nemusí nutně odrážet pozice EMIF a jejich partnerů, Calouste Gulbenkian Foundation a European University Institute.

European | **MEDIA AND
INFORMATION** | Fund

Managed by
Calouste Gulbenkian Foundation

Sběr dat ze zpravodajských webů byl proveden pomocí nástroje Pulsar Media Monitor poskytnutým Beacon Project, International Republican Institute.

